

LANDSKAPSSTYRELSENS MEDDELANDE
till Landstinget angående revision
av lagstiftningen rörande landska-
pets självstyrelse.

I anledning av en motion i ärendet hemställde landstinget den 16 augusti 1971 hos landskapsstyrelsen om en utredning av behovet av ändringar i självstyrelselagen. På grund härav tillsatte landskapsstyrelsen den 18 juli 1972 en kommitté med uppdrag att verkställa den begärda utredningen (1972 års kommitté för revision av självstyrelselagen). Kommittén överlämnade den 16 april 1973 ett delbetänkande med förslag till reformering av reglerna rörande förvärv av åländsk jord, vilket förslag sedermera ledde till åsyftad lagstiftning (lagen om inskränkning i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland, AFS 7/75).

Den 23 oktober 1978 överlämnade kommittén sitt huvudbetänkande (AUS 1978:9) till landskapsstyrelsen, vilket betänkande redan tillställts de enskilda landstingsmännen. Landskapsstyrelsen har behandlat de i betänkandet framförda förslagen till revision av självstyrelselagstiftningen och har beslutat omfatta desamma med följande ändringar.

1. S j ä l v s t y r e l s e o r g a n e n (2.5.)¹⁾ I den nya självstyrelselagen bör ingå benämningar på de högsta självstyrelseorganen. Av praktiska skäl bör benämningarna kunna ändras genom landskapslag.

2. U n d a n t a g s l a g s t i f t n i n g o c h e k o n o m i s k p o l i t i s k l a g s t i f t n i n g (3.3.3.). Be-
träffande undantagslagstiftningen bör råda samma kompetensfördelning som enligt den gällande självstyrelselagen. Motivet för kompletteringen är den omständigheten att kommitténs inställning till frågan inte framgår helt klart.

---

1) Rubriceringen och sifferbeteckningen hänför sig till den i betänkandet gjorda indelningen.

3. S t a t i s t i k, f o l k b o k f ö r i n g (3.3.17).
De uppgifter som på grund av lagstiftningen rörande statistik skall delges myndigheterna bör för undvikande av onödigt dubbelarbete inges till vederbörande landskapsmyndighet.

4. E x p r o p r i a t i o n a v e g e n d o m f ö r a l l m ä n t b e h o v (3.6.1.). Reglerna rörande expropriation bör förtydligas så att det framgår att med "allmänna riksbehov" avses behov som föranledes av den egentliga statsförvaltningen. Den f.n. använda terminologin kan medföra oklarhet beträffande gränsen mellan rikets och landskapets lagstiftningsbehörighet.

5. J o r d - o c h s k o g s b ö r u k m. m. (3.6.7.). Allemansrätten samt jakten och fisket bör genom landskapslag kunna regleras så att landskapets egna innevånare erhåller vissa fördelar jämfört med personer som inte är bosatta här. Det kan enligt landskapsstyrelsens uppfattning inte anses naturligt att det stora antalet tillfälliga besökare i landskapet skall i ifrågavarande hänseende ha samma rättigheter som den här bosatta befolkningen. Sålunda bör det vara rimligt att, när utnyttjandet av dessa rättigheter nått en sådan omfattning att skövling av naturtillgångarna hotar och inskränkningar därför blir nödvändiga, prioritera den bofasta befolkningens intressen och låta inskränkningarna gå ut över de tillfälliga besökarna, vilka inte står i samma beroendeförhållande till den åländska naturmiljön som ålänningarna själva.

6. N ä r i n g s r ä t t (3.6.8.). Subventioneringen av sjöfarten bör omhänderhas av riket. Motiven härför är följande: a) fråga är ofta om så stora belopp att subventioneringen skulle kunna medföra risk för förödande ekonomiska konsekvenser för landskapet, b) den åländska sjöfartsnäringen är till nytta för hela landet bl.a. på grund av att den ger inkomster i utländsk valuta samt sysselsätter främst personer från andra delar av landet än Åland. Redan i dag omhänderhar riket f.ö. i stöd av överenskommelseförordning fartygsgarantiverksamheten.

7. K o m p e t e n s k o n t r o l l e n (3.9.), ä n d r i n g s f ö r s l a g (3.9.2.). Ålandsdelegationen bör vid kompetenskontrollen vara klar med sitt utlåtande inom två månader, räknat från dagen då landstingsbeslutet anlände - för det fall ärendet kommer att handläggas även av högsta domstolen och republikens

president bör fristen för bedömning av beslutets (lagens) lagenlighet utsträckas med ytterligare två månader; sålunda skulle det efter normalt två månader och i varje fall senast efter fyra månader från dagen då landstingsbeslutet anlände till Ålandsdelegationen stå klart om den antagna lagen får äga fortsatt giltighet (eller träda i kraft).

8. L a g s k i p n i n g e n (5.). Beträffande den förvaltningsrättsliga lagskipningen bör stadgas att den - såvitt fråga är om rättsfrågor som härleder sitt ursprung i landskapslagstiftningen - skall ankomma på det organ som i motsvarande fall i riket utövar rättskipande verksamhet, såvida den inte genom landskapslag anförtrotts landskapsorgan. Motivet för förslaget är den omständigheten att det i praktiken ofta är omöjligt att dra en klar gräns mellan rättskipning och förvaltning. Den enda möjligheten att i framtiden undvika oklarhet beträffande behörighetsgränserna är därför att medge landskapets lagstiftande organ rätt att s.a.s. fastställa denna gräns i fråga om angelägenheter som faller under självstyrelsen.

Landskapsstyrelsen anser det mest ändamålsenligt att utarbetandet av ett förslag till ny självstyrelselag anförtros en s.k. blandad kommitté, bestående av ledamöter som utsetts dels av landskapsstyrelsen och dels av statsrådet, varvid till grund för lagförslaget skulle läggas förevarande betänkande jämte ovan angivna ändringar ävensom de ändringar som landstinget anser befo- gade.

Mariehamn den 11 december 1978

L a n t r å d

Alarik Häggblom

Lagberedningschef

Christer Jansson